

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

1/2026

ročník/volume 36

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

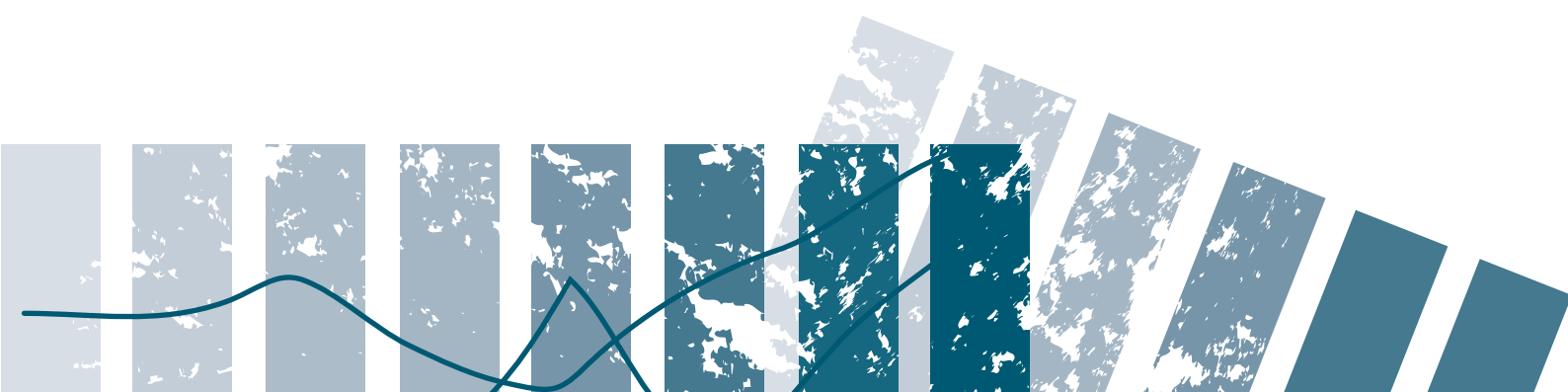
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 3

Typ článku/Type of article: informatívny článok/informative article

Strany/Pages: 47 – 56

Dátum vydania/Publication date: 15. január 2026/January 15, 2026

Informatívny článok/Informative article

Patricia KRUPOVÁ¹

Národná banka Slovenska, Ekonomická univerzita v Bratislave

Karol MACHÁČEK¹

Národná banka Slovenska

**FINANČNÁ SITUÁCIA SLOVENSKÝCH PODNIKOV V ROKU 2025: ANALÝZA
ZISKOVOSTI, INTERNÝCH ZDROJOV A DOPYTU PO FINANCOVANÍ
(PRIESKUM SAFE)**

**THE FINANCIAL SITUATION OF SLOVAK ENTERPRISES IN 2025:
AN ANALYSIS OF PROFITABILITY, INTERNAL FUNDS, AND DEMAND
FOR FINANCING (SAFE SURVEY)**

ABSTRAKT

Rok 2025 bol obdobím zásadných zmien pre podnikateľské subjekty na Slovensku, ktoré priniesol najmä vládny konsolidačný balíček. Zmeny sa dotýkajú takmer každej oblasti – od DPH cez daň z príjmov až po nové typy daní a výrazné úpravy v odvodoch. Aktuálne prebieha široká diskusia o dopadoch týchto zmien na rôzne oblasti – zníženie ziskov, obmedzenie investícií a rastu, zvýšenie cien produktov či služieb, udržateľnosť či konkurencieschopnosť podnikania. Na otázku, či sa zavedené opatrenia už premietajú v náladách slovenských podnikov, môžeme odpovedať na základe zistení z Prieskumu o prístupe podnikov k financovaniu (SAFE), ktorý dopĺňa oficiálne štatistiky o subjektívny pohľad vybraných podnikov. Vychádzame zo zisťovaní, ktoré sa uskutočnili v priebehu roka 2025.

ABSTRACT

The year 2025 was a period of profound changes for business entities in Slovakia, driven primarily by the government's consolidation package. These changes affect almost all areas—ranging from VAT and income tax to new types of taxation and substantial adjustments in levies. There is currently a broad discussion regarding the impact of these changes on various areas, including reduced profits, constraints on investment and growth, price increases for goods and services, and business sustainability and competitiveness. The question of whether these measures are already reflected in the sentiment of Slovak enterprises, can be answered based on the findings from the Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE) which supplements official statistics by providing a subjective perspective from selected enterprises. Our findings are based on a survey conducted throughout 2025.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

podniky, financovanie podnikov, Prieskum o prístupe podnikov k financovaniu (SAFE), konsolidačné opatrenia, daňové zaťaženie

KEY WORDS

enterprises, financing of enterprises, Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE), consolidation measures, tax burden

¹ Myšlienky a názory prezentované v tomto článku sú výhradne názormi autorov. Národná banka Slovenska sa s nimi nemusí stotožňovať a nie sú pre ňu záväzné.

1. ÚVOD

Prehľad o dopadoch zavádzania či zvyšovania daní pre podnikateľov je široko opísaný v literatúre. Zdaňovanie bankových debetných transakcií spôsobuje odliv vkladov z bánk, priamo znižuje ponuku úverov, čo následne poškodzuje reálnu ekonomiku a spomaľuje rast priemyselných odvetví – najmä tých, ktoré sú najviac závislé od bankového financovania (Restrepo, 2019). Zvýšenie sadzby dane z príjmov vedie k zníženiu investícií a vstupu nových podnikov na trh. Zároveň vyššie firemné dane motivujú firmy, aby sa viac financovali dlhom (ktorého náklady sú často daňovo uznateľné) namiesto vlastného kapitálu (Djankov et al., 2010).

Na jeseň 2024 boli prvýkrát medializované správy o schválení konsolidačných opatrení na Slovensku, ktoré okrem iného zavádzajú transakčnú daň, zvyšujú sadzbu DPH a dane z príjmov a zvyšujú maximálne odvody pre podnikateľské subjekty. V tabuľke č. 1 uvádzame vybrané opatrenia týkajúce sa podnikateľského sektora spolu s dátumom ich zavedenia do praxe.

Tabuľka č. 1: Vybrané opatrenia týkajúce sa podnikateľského sektora

Opatrenie	Zavedenie do praxe
zavedenie transakčnej dane	1. 4. 2025
zvýšenie základnej sadzby DPH na 23 %	1. 1. 2025
zvýšenie sadzby dane z príjmov 24 % (právnické osoby so zdaniteľnými príjmami nad 5 mil. eur)	1. 1. 2025
zvýšenie maximálnych odvodov	1. 1. 2025

Zdroj: Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (2024)

Keďže boli informácie o nových daňových sadzbách uverejnené už na jeseň 2024 a do praxe zavedené začiatkom roka 2025, predpokladáme, že povedomie o ich zavedení aj skutočný efekt sa už mohli premietnuť do údajov SAFE, ktoré máme k dispozícii, najnovšie za tretí kvartál roka 2025. Prostredníctvom týchto dát chceme overiť, či po zavedení konsolidačných opatrení nastali zmeny v ziskovosti, vo výške vlastného kapitálu firiem, potrebe aj dostupnosti financovania.

2. METODOLÓGIA

Prieskum o prístupe podnikov k financovaniu realizuje Európska centrálna banka a Európska komisia od roku 2009. Celkovo bolo zrealizovaných 36 vln na polročnej, neskôr na kvartálnej báze. Odpovede sa zbierajú telefonicky (80 %) alebo online (20 %). Firmy z vybraných krajín eurozóny sú kontaktované po náhodnom výbere z obchodného registra Orbis. Podniky sú vážené s ohľadom na veľkosť spoločnosti a ekonomickú aktivitu (ECB, 2025). Počet zapojených firiem v jednotlivých vlnách variuje – detail za posledné 2 roky (vlny 30 až 36) je možné vidieť v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2: Počet respondentov

Obdobie	Vlna	Počet pozorovaní	
		Slovensko	eurozóna
2024 Q1	30	500	12 000
2024 Q2	31	253	6 000
2024 Q3	32	568	17 000
2024 Q4	33	246	5 000
2025 Q1	34	494	11 000
2025 Q2	35	250	5 000
2025 Q3	36	303	13 000

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Ako uvádzame v tabuľke č. 3, v prieskume SAFE majú najväčšie zastúpenie firmy s obratom do 500 000 eur (35 %), s maximálne deviatimi zamestnancami (44 %). Najviac firiem podniká v službách (32 %), nasleduje priemysel (25 %) a obchod (20 %).

Tabuľka č. 3: Deskriptívna štatistika vzorky slovenských firiem (3. kvartál 2025)

Firmy podľa:	Počet	%
OBRATU		
do 500 000 €	106	35
od 500 000 € do 1 mil. €	33	11
od 1 mil. € do 2 mil. €	40	13
od 2 mil. € do 10 mil. €	59	20
od 10 mil. € do 50 mil. €	43	14
viac ako 50 mil. €	19	6
NA	3	1
POČTU ZAMESTNANCOV		
1 – 9 zamestnancov	132	44
10 – 49 zamestnancov	92	30
50 – 249 zamestnancov	54	18
250 a viac zamestnancov	25	8
PODĽA SEKTORA PODNIKANIA		
priemysel	77	25
stavebníctvo	42	14
obchod	61	20
služby	98	32
NA	25	8

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Prieskum pokrýva údaje o financovaní podnikov – o dostupnosti financovania a podmienkach na trhu a súčasne zbiera odpovede aj o očakávaniach. Na účely tohto článku sme si vybrali nasledujúce otázky (otázky sú voľne preložené z angličtiny):

- Ako sa vyvíjal zisk vašej firmy počas predchádzajúceho alebo aktuálneho kvartálu?
 - narástol
 - ostal nezmenený
 - poklesol
 - odpoveď nie je dostupná/neviem
- Povedali by ste, že vlastný kapitál vašej firmy
 - sa zlepšil
 - ostal nezmenený
 - sa zhoršil
 - odpoveď nie je dostupná/neviem
- Požiadali ste počas predchádzajúceho alebo aktuálneho kvartálu o bankové financovanie?
 - áno
 - nie, z dôvodu možného odmietnutia bankou
 - nie, z dôvodu postačujúcich interných zdrojov
 - nie, z iných dôvodov
 - odpoveď nie je dostupná/neviem
- Úrokové sadzby/ostatné náklady na financovanie vám počas predchádzajúceho alebo aktuálneho kvartálu
 - narástli
 - ostali nezmenené
 - poklesli
 - odpoveď nie je dostupná/neviem
- Potreby externého financovania (bankového, lízingu, predaja na splátky a pod.) vám počas predchádzajúceho alebo aktuálneho kvartálu
 - narástli
 - ostali nezmenené
 - poklesli
 - nie je aplikovateľné na moju firmu
 - odpoveď nie je dostupná/neviem
- Dostupnosť financovania (bankového, lízingu, predaja na splátky a pod.) vám počas predchádzajúceho alebo aktuálneho kvartálu
 - narástla
 - ostala nezmenená
 - poklesla
 - nie je aplikovateľné na moju firmu
 - odpoveď nie je dostupná/neviem

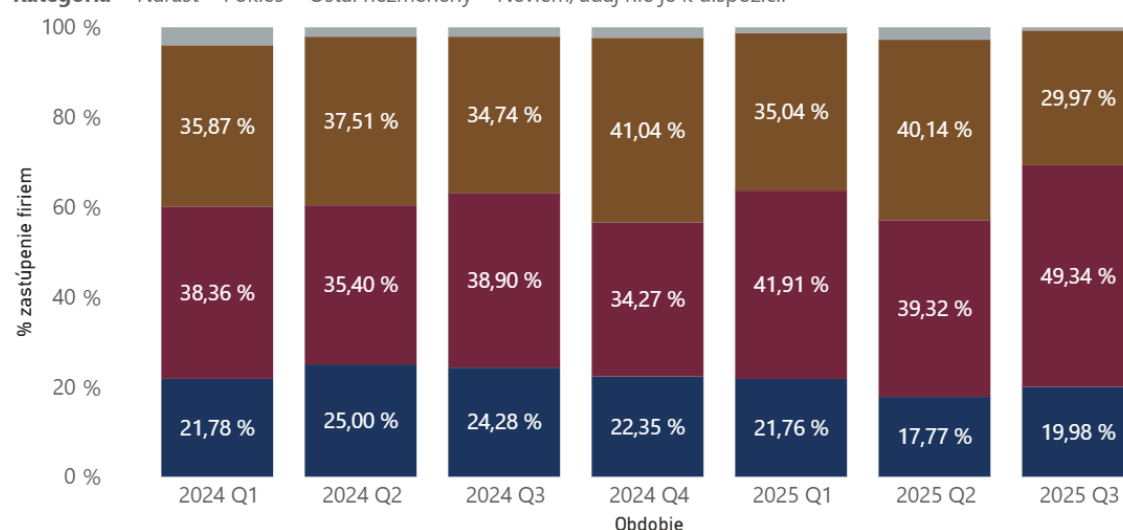
3. VÝSLEDKY

Výsledky prieskumu SAFE za tretí kvartál 2025 (grafy č. 1 a č. 2) naznačujú, že takmer polovica opýtaných slovenských firiem evidovala pokles zisku. V eurozóne ako celku sme podobný trend nezaznamenali (35 % firiem deklaruje pokles zisku). Necelých 20 % slovenských podnikov zaznamenalo nárast zisku (22 % v eurozóne). Čistý rozdiel medzi slovenskými firmami vnímajúcimi rast zisku v porovnaní s tými, čo zaznamenali pokles, dosiahol v 3. kvartáli 2025 necelých 30 percentuálnych bodov, čo je najviac za posledné 3 roky. Dlhodobejšie trendy naznačujú, že sa vývoj zisku medzi slovenskými firmami a eurozónou výrazne neodlišoval, no v roku 2025 pozorujeme signifikantný odklon v neprospech ziskovosti slovenských podnikateľov.

Graf č. 1: Zisk slovenských firiem

Zisk slovenských firiem

Kategória ● Nárast ● Pokles ● Ostal nezmenený ● Neviem/údaj nie je k dispozícii

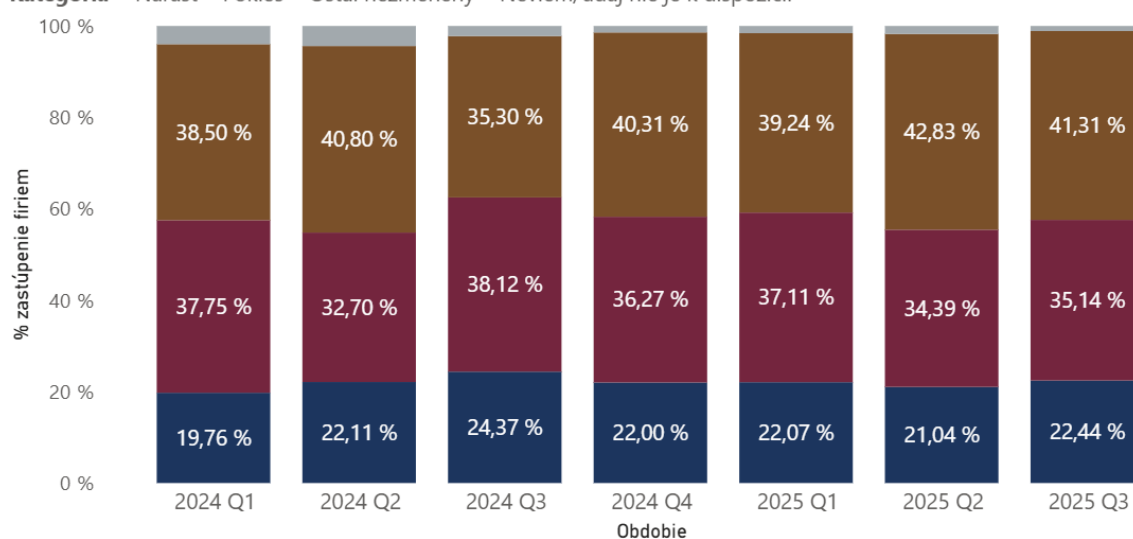

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Graf č. 2: Zisk firiem v eurozóne

Zisk firiem v eurozóne

Kategória ● Nárast ● Pokles ● Ostal nezmenený ● Neviem/údaj nie je k dispozícii

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Pri pohľade na vlastný kapitál podniku súčasný vývoj kopíruje vývoj z roku 2024. Za tretí kvartál 2025 takmer 70 % slovenských respondentov nezachytilo žiadnu zmenu vo veľkosti vlastného kapitálu. 11 % našich firiem sa vlastný kapitál oproti predchádzajúcemu obdobiu zvýšil, 20 % znížil. Podobné trendy je možné vidieť aj v eurozóne (tabuľka č. 4). V eurozóne môžeme pozorovať väčšie percentuálne zastúpenie firiem v kategórii nárast vlastného kapitálu a nižšie percentuálne zastúpenie pre pokles vlastného kapitálu.

Tabuľka č. 4: Vlastný kapitál za rok 2025

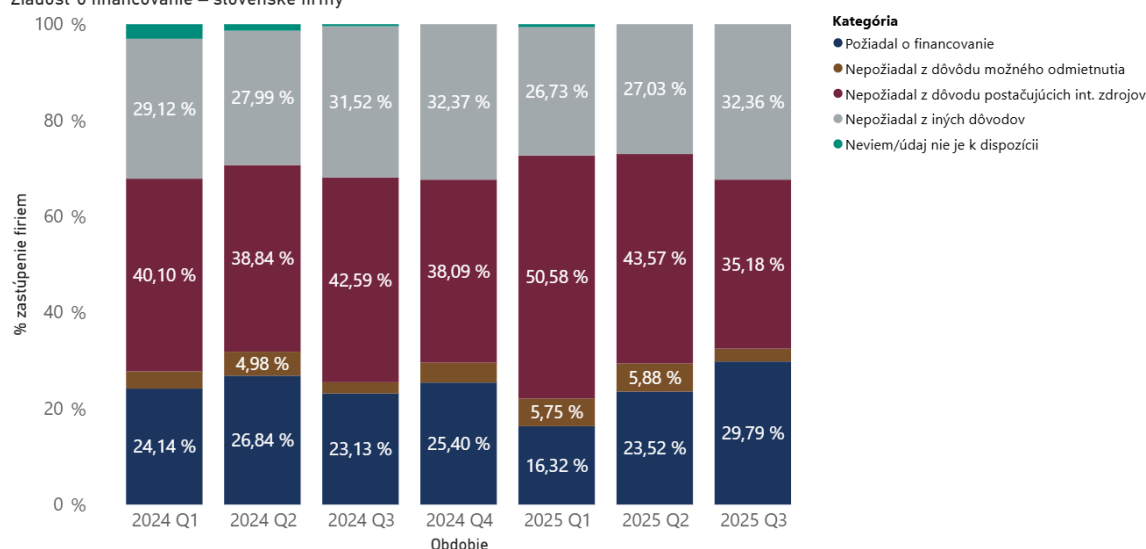
Kategória	Slovensko			eurozóna		
	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
nárast	13,6 %	16 %	11,2 %	20,14 %	19,74 %	18,55 %
bez zmeny	70,4 %	65,6 %	68,3 %	67,14 %	68,40 %	69,66 %
pokles	15,4 %	18,4 %	20,1 %	12,24 %	11,36 %	11,04 %
neviem	0,6 %	0 %	0,3 %	0,47 %	0,51 %	0,76 %

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Dopad konsolidačných opatrení môže ovplyvňovať aj výšku interných finančných zdrojov, ktorými firma disponuje. Na grafoch č. 3 a č. 4 možno sledovať vývoj žiadostí o bankové financovanie od začiatku roka 2024. Za sledované obdobie 38 až 50 % slovenských podnikov spravidla nežiadalo banky o financovanie z dôvodu postačujúcich interných zdrojov. Na začiatku roka 2025 až polovica dopytovaných firiem mala postačujúce interné prostriedky, no v priebehu ďalších kvartálov tento podiel klesol len na 35 % (bordová farba na grafe č. 3), čo je najnižšie číslo za sledované obdobie. Potenciálne dopady zvýšených nákladov firiem spojených s vyšším daňovým a odvodovým zaťažením sa mohli odraziť aj v rastúcom počte žiadostí o bankové financovanie v roku 2025. Kým v prvom kvartáli 16 % respondentov požiadalo o úver, v predposlednom kvartáli roka to bolo až 30 % (modrá farba na grafe č. 3). Pri pohľade na eurozónu zvýšený záujem o bankové financovanie nepozorujeme (graf č. 4).

Graf č. 3: Žiadosť o financovanie – slovenské firmy

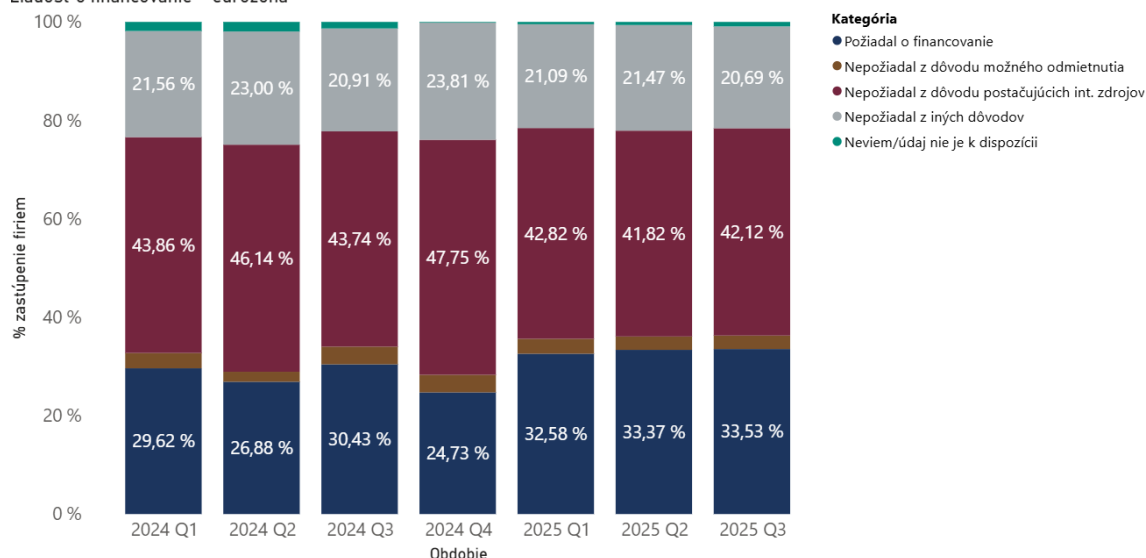
Žiadosť o financovanie – slovenské firmy

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Graf č. 4: Žiadosť o financovanie – eurozóna

Žiadosť o financovanie – eurozóna

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Tabuľka č. 5 reflektuje čistý rozdiel medzi percentuálnym zastúpením odpovedí znamenajúcich nárast a pokles vybraného ukazovateľa, čiže odzrkadľuje stav na trhu. Vo firmách rastie záujem o financovanie prostredníctvom lízingu alebo nákupu na splátky. V prvom kvartáli 2025 bol čistý rozdiel medzi slovenskými podnikmi, ktoré evidujú nárast v potrebe financovania lízingom alebo nákupom na splátky, a tými, ktorým poklesla táto potreba, 16,21 % a v treťom kvartáli tohto roka 13,85 %.

Napriek tomu, že na grafe č. 3 poukazujeme na postupný nárast žiadostí o bankové úvery od začiatku roka 2025, stav na trhu naznačuje klesajúcu potrebu bankových úverov (tabuľka č. 5). V prvom kvartáli 2025 bolo na Slovensku o 3 % menej firiem, ktorým potreba bankového financovania narástla, v porovnaní s tými, ktoré v prieskume opísali pokles tejto potreby, v druhom kvartáli sa tento rozdiel zvýšil na 4,42 %. Až v treťom kvartáli roka 2025 pozorujeme väčší podiel slovenských firiem s rastúcou potrebou financovania bankovým úverom, ako je podiel firiem s klesajúcou potrebou financovania bankovým úverom (4,82 %). V tomto období rástla dostupnosť bankových úverov v porovnaní s potrebou pomalšie – o 1 % menej firiem poukázalo na rast dostupnosti bankového financovania v porovnaní s tými podnikmi, ktoré evidujú pokles.

Pri pohľade na stav dostupnosti financovania, trend poklesu úrokových sadzieb na úveroch v ostatnom období vnímajú aj firmy v prieskume SAFE. Slovenské firmy reflektovali znižujúce sa úrokové sadzby hlavne v druhom a treťom kvartáli roka 2025, krajiny eurozóny už o kvartál skôr. Ostatné náklady súvisiace s financovaním (v podobe poplatkov) podľa vnímania firiem stále rastú.

Tabuľka č. 5: Hodnotený vývoj vybraných ukazovateľov z prieskumu SAFE

krajiny	Slovensko			eurozóna		
obdobie	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
potreba financovania lízingom alebo nákupom na splátky	16,21 %	NA	13,85 %	8,91 %	NA	10,84 %
dostupnosť financovania lízingom alebo nákupom na splátky	9,86 %	NA	3,75 %	6,15 %	NA	5,25 %
potreba financovania bankovým úverom	- 2,96 %	- 4,42 %	4,82 %	- 2,01 %	- 1,72 %	- 0,02 %
dostupnosť financovania bankovým úverom	0,54 %	5,55 %	- 0,94 %	0,52 %	1,78 %	1,94 %
úrokové sadzby na bankových úveroch	4,44 %	- 28,48 %	- 8,37 %	-11,72 %	-16,80 %	3,41 %
ostatné náklady súvisiace s bankovým financovaním	44,10 %	38,76 %	46,69 %	23,26 %	15,13 %	23,34 %

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SAFE (ECB)

Poznámka: Tabuľka reflektuje čistý rozdiel medzi percentuálnym zastúpením odpovedí znamenajúcich nárast a pokles daného ukazovateľa.

Prieskum SAFE za rok 2025 odhalil negatívny vývoj v hodnotení ziskovosti slovenských firiem, ktorá sa významne odklonila od priaznivejšieho trendu v eurozóne. Takmer polovica domácich respondentov zaznamenala pokles zisku (v porovnaní s 35 % v eurozóne), pričom čistý rozdiel medzi firmami s rastúcim a klesajúcim ziskom dosiahol najnegatívnejšiu hodnotu za posledné tri roky. Toto zhoršenie ziskovosti sa premietlo aj do finančnej situácie podnikov. Podiel firiem s postačujúcimi internými zdrojmi klesol na historické minimum (35 %), čo viedlo k prudkému nárastu žiadostí o bankové financovanie (zo 16 % na 30 %). Tento nárast je o to významnejší, že predstavuje bod zlomu, keďže prichádza po období, keď bola celková situácia na trhu paradoxne nastavená skôr na klesajúci dopyt po bankových úveroch. Zatiaľ čo v eurozóne sa záujem o financovanie nezvyšoval, na Slovensku

tento trend naznačuje rastúcu závislosť od externých zdrojov, a to aj napriek vnímanému poklesu úrokových sadzieb, keďže ostatné náklady ako poplatky podľa firiem naďalej rastú.

4. ZÁVER

Cieľom príspevku bolo priniesť informácie o Prieskume EC/ECB o prístupe podnikov k financovaniu (SAFE) a na základe jeho výsledkov v roku 2025 analyzovať vlastné pohľady vybraných slovenských podnikov na ich finančnú situáciu po zavedení konsolidačných opatrení.

Tento prieskum sa realizuje za pomerne dlhé časové obdobie, no potenciál jeho využitia ako doplnujúceho zdroja oficiálnych štatistík ešte nebol naplnený.

LITERATÚRA

- Djankov, S., Ganser, T., McLiesh, C., Ramalho, R., & Shleifer, A. (2010). The effect of corporate taxes on investment and entrepreneurship. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 2(3), 31 – 64. <https://doi.org/10.1257/mac.2.3.31>
- European Central Bank. (2025). *Survey on the access to finance of enterprises. Methodological information on the survey and user guide for the anonymised micro dataset*. <https://www.ecb.europa.eu/stats/pdf/surveys/sme/ecb.safemi.en.pdf>
- Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (2024). *Kvantifikácia vplyvu opatrení: Balíček (konsolidačných) opatrení na rok 2025*. https://www.rrz.sk/wp-content/uploads/2024/11/KO_202410_KonsolidacnyBalicek_FINAL.pdf
- Restrepo, F. (2019). The effects of taxing bank transactions on bank credit and industrial growth: Evidence from Latin America. *Journal of International Money and Finance*, 93, 335 – 355. <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2019.01.008>

RESUMÉ

Cieľom predkladaného príspevku je analýza podnikateľského prostredia na Slovensku a prezentácia výsledkov Prieskumu o prístupe podnikov k financovaniu (SAFE) v období po zavedení konsolidačného balíčka. Výsledky za rok 2025 poukazujú na výrazné zhoršenie finančnej kondície slovenských firiem v porovnaní s eurozónou. Až polovica domácich subjektov hlási pokles ziskovosti, čo sa odrazilo aj na ich likvidite – podiel podnikov s dostatočnými vlastnými zdrojmi klesol na historické minimum (35 %).

Tento výpadok interného kapitálu bol sprevádzaný obratom v úverovom správaní: dopyt po bankovom financovaní vzrástol takmer dvojnásobne (zo 16 % na 30 %), hoci predchádzajúce očakávania trhu boli opačné. Na rozdiel od zvyšku eurozóny, kde dopyt po úveroch stagnuje, sa slovenské firmy stávajú viac závislé od externých zdrojov, a to aj napriek rastúcim poplatkom. Zistenia prieskumu tak dokumentujú, že slovenské podniky čelia v roku 2025 značnému finančnému tlaku, ktorý prebieha paralelne s aplikáciou konsolidačných opatrení.

RESUME

The aim of this paper is to analyze the business environment in Slovakia and present the results of the Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE) in the period following the implementation of the consolidation package. The results for 2025 indicate a significant deterioration in the financial health of Slovak enterprises compared to the euro area. Nearly half of domestic enterprises report declining

profitability, which has also impacted their liquidity – the share of enterprises with sufficient internal funds has fallen to a historic low (35 %).

This shortfall in internal capital was accompanied by a shift in credit behavior: demand for bank financing has almost doubled (from 16 % to 30 %), even though previous market expectations were the opposite. In contrast to the rest of the euro area, where loan demand is stagnating, Slovak enterprises are becoming more reliant on external funding, despite rising costs. The survey findings thus document that Slovak enterprises are facing significant financial pressure in 2025, occurring simultaneously with the implementation of consolidation measures.

PROFESIJNÝ ŽIVOTOPIS

Ing. Patrícia Krupová od roku 2024 pracuje v Národnej banke Slovenska v odbore štatistiky. Je členkou pracovnej skupiny ECB pre komunikáciu štatistiky. Zároveň pôsobí ako interná doktorandka na katedre poisťovníctva Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Ing. Karol Macháček od roku 2002 pracuje v Národnej banke Slovenska a aktuálne vykonáva funkciu vedúceho oddelenia štatistiky mikroúdajov. Od roku 2014 zastupuje NBS v pracovnej skupine Európskej centrálnej banky (ECB) pre štatistiku cenných papierov, od roku 2015 v pracovnej skupine ECB pre komunikáciu štatistiky a od roku 2023 v expertnej skupine ECB pre štatistiku klimatických zmien. V roku 2025 sa stal členom redakčnej rady vedeckého časopisu Slovenská štatistika a demografia.

KONTAKT

patricia.krupova@nbs.sk

karol.machacek@nbs.sk